

Rauwvoer voor de hond

Verantwoord rauw voeren in drie stappen

1^e druk september 2020
Copyright © 2020 Meike van den Haak
Uitgever: Voerwijzer
www.voerwijzer.com
info@voerwijzer.com

Omslagontwerp: Meike van den Haak
Omslagfoto: Jamie Street
Tekstcorrectie: Joppe van den Haak
Druk: Lulu.com

ISBN/EAN 9789090337081
NUR 431

Dit boek is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld en is bedoeld ter ondersteuning bij het maken van voedingskeuzes. De auteur is niet aansprakelijk voor schade als gevolg van toepassing van de inhoud van het boek. Ga bij twijfel naar een dierenarts of voedingsdeskundige voor honden.

Alle rechten voorbehouden.

Uit deze uitgave mag alleen worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, na voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Rauwvoer voor de hond

Verantwoord rauw voeren in drie stappen

Meike van den Haak

Voerwijzer

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Inleiding - Hoe dit boek te gebruiken	3
Hoofdpunten	4
Stap 1 Past rauwe vleesvoeding bij jullie?	6
Hoofdstuk 1 Wat is rauwe vleesvoeding?	7
1.1 Wat is rauwe vleesvoeding?	7
1.2 Hoe ziet rauwvoer eruit?	9
1.3 Hoe duur is het?	10
1.4 Hoeveel vriesruimte heb ik nodig?	11
Hoofdstuk 2 De voordelen van rauw voeren	12
2.1 Gezondheidsvoordelen	12
2.2 Ziektes voorkomen en aanpakken	13
2.3 Waardoor is rauwe voeding beter?	14
Hoofdstuk 3 De risico's van rauw voeren	15
3.1 Tekorten	15
3.2 Bacteriën	16
3.3 Wormen	20
3.4 De ziekte van Aujeszky	20
3.5 Problemen met bot	21
3.6 Schildklierhormonen	21
3.7 Conclusie	22

Stap 2 Wat kan je het beste voeren?	23
Hoofdstuk 4 Compleet voeren	24
4.1 Compleet door toegevoegde vitamines en mineralen	24
4.2 Compleet door afwisselen en aanvullen	26
4.3 Maak je keuze	28
Hoofdstuk 5 Een merk kiezen	29
5.1 Gewenste en ongewenste ingrediënten	29
5.2 Kwaliteit van de ingrediënten	34
5.3 De analyse	36
5.4 Betrouwbaarheid merk en fabrikant	38
5.5 Ervaringen	39
5.6 Praktische keuzes	40
Hoofdstuk 6 Toevoegingen	42
6.1 Essentiële toevoegingen aan menu zonder premix	42
6.2 Gezonde toevoegingen aan elk menu	45
6.3 Optionele toevoegingen	47
6.4 Wat je niet mag voeren	51
Hoofdstuk 7 Aangepast aan jouw dier	52
7.1 Rauw voeren aan pups	52
7.2 Rauw voeren bij aandoeningen	57

Stap 3 Eindelijk, het voeren zelf	60
Hoofdstuk 8 Aan de slag	61
8.1 Overstappen	61
8.2 Hoeveel moet je voeren?	62
8.3 Hoe vaak en wanneer voeren?	64
8.4 Portioneren	65
8.5 Ontdooien voor het voeren	67
8.6 Waar voeren?	67
Hoofdstuk 9 Wat je gaat merken	69
9.1 Omschakeling van het lichaam	69
9.2 De ontlasting	70
9.3 Enthousiasme voor eten	72
9.4 Huid en vacht	72
9.5 Andere tijdelijke gevolgen	73
9.6 Wat te doen bij...	74
Hoofdstuk 10 Rauwe voeding combineren	76
10.1 Gezonde kauwkluiven	76
10.2 Combineren met brokken	79
10.3 Aanvullen met ongemalen vleesproducten	81
Nawoord	88
Bijlage 1 Rauw voeren bij aandoeningen	89
Bijlage 2 Het eliminatiedieet	110
Index	113

Voorwoord

Voeding is een belangrijke pijler in mijn holistische praktijk, omdat voeding de basis is van een goede gezondheid. Veel van de klachten waarmee klanten hun honden bij mij aanbieden, zijn voedings-gerelateerd of kunnen dat zijn. Bij maagdarmlaesten ligt de relatie met voeding voor de hand, bij andere klachten wellicht minder. Symptomen als terugkerende oorontstekingen, problemen met de anaalklieren, huidklachten, allergieën, maar bijvoorbeeld ook (onbegrepen) kreupelheden, epileptiforme aanvallen en gedragsproblemen kunnen hun oorsprong in de voeding hebben. Ook als de voeding niet de primaire oorzaak van de klachten is, kan een verbetering in de kwaliteit van de voeding maken dat de hond beter in balans komt, meer weerstand heeft en kan herstellen, beter reageert op de aangeboden medicatie en/of minder medicatie nodig is.

Bij elke intake wordt er gevraagd welke voeding gegeven wordt aan de hond en in veel gevallen volgt naar aanleiding van de klacht en het onderzoek een concreet voedingsadvies. Ik ben een groot voorstander van rauwe vleesvoeding en adviseer veel klanten dit te gaan voeren. Daarbij heb ik grofweg twee groepen klanten: een groep die al rauw voert en een groep die dat niet doet.

De groep klanten die al rauw voeren hoef ik niet meer te overtuigen van de voordelen van rauwe vleesvoeding. Wel moet ik ze goed uitleggen dat de manier waarop zij het doen, niet goed is of niet past bij hun hond op dat moment. Kortom, dat het goed is wat ze doen, maar dat het beter kan. Vaak loop ik er bij deze groep klanten tegen aan dat ze niet compleet voeren, waardoor de hond in de loop der tijd tekorten oploopt. Of dat de voeding in theorie wel goed is, maar de hond er door zijn/haar aandoening niet mee uit de voeten kan of gebaat is bij een andere verhouding van voedingsstoffen of extra toevoegingen.

De groep klanten die niet rauw voeren, moet ik allereerst overtuigen van de voordelen van het voeren van rauwe vleesvoeding. Ik geef een brief mee met de belangrijkste zaken die mensen moeten weten, en ik verwijst ze naar diverse websites voor meer informatie, waaronder diverse fora en voerwijzer.com. Simpelweg omdat de tijd ontbreekt om tijdens het consult alles uit te leggen. Mensen starten dan hun eigen zoektocht online, maar

komen vaak toch met veel vragen bij mij terug. Of ze starten op een manier die toch niet helemaal was wat de bedoeling was.

Ik heb vaak gedacht: ik moet eigenlijk een complete handleiding schrijven over rauwe vleesvoeding met de voordelen, de mogelijke gevaren en bezwaren, wat wel en wat niet, hoeveelheden, verhoudingen, toevoegingen en de toepassing bij diverse aandoeningen. Ik hoef het niet meer zelf te schrijven, dat heeft Meike al gedaan. En beter dan ik het gedaan had kunnen hebben. Duidelijk, helder en overzichtelijk, stap voor stap wordt alles uitgelegd wat je moet weten over het voeren van je hond met rauwe vleesvoeding. Het is eenvoudig geschreven, zodat het voor iedereen te begrijpen is, maar met veel kennis van zaken. Dit boek is een aanrader voor iedereen die meer wil weten over rauwe vleesvoeding en/of overweegt om de stap te maken dit te gaan voeren aan de hond(en). Maar ook voor mensen die al geruime tijd hun hond op rauwe vleesvoeding hebben, kan het goed zijn om alles nog eens door te nemen en te kijken of wat ze nu voeren, nog steeds passend is voor hun hond of dat er toch wat foutjes ingeslopen zijn door wat voor reden dan ook.

Dit praktische boek 'Rauwvoer voor de hond' van Meike komt zeker bij mij op de praktijk te liggen. Om mee te geven aan klanten om de overstap naar vers vleesvoeding makkelijker te maken en in goede banen te leiden en als naslagwerk voor het personeel en studenten. Ik hoop dat veel mensen, maar vooral hun honden ermee geholpen zullen zijn en een gezonder en vitaler leven kunnen leiden.

Dr. Anneke Schellingerhout
holistisch werkend dierenarts
Heemskerk

Inleiding - Hoe dit boek te gebruiken

Het boek is verdeeld in drie stappen. In de eerste stap leer je wat rauwvoer is en wat de voor- en nadelen ervan zijn. Hiermee kun je een weloverwogen keuze maken: is rauw voeren geschikt in jouw situatie? In de tweede stap leer je hoe je voedingstekorten voorkomt en hoe je de kwaliteit van een voeding kunt inschatten door te kijken naar de ingrediënten en de analyse. In de laatste stap komen de praktische zaken aan bod: hoe en hoeveel moet je voeren en welke lichamelijke veranderingen kun je gaan merken bij je hond.

Het zal je misschien opvallen dat ik geen merken of producten noem. Dat heb ik heel bewust gedaan. Ik wil namelijk het liefst dat je leert om zelf merken en producten te beoordelen en uit te zoeken welke merken het beste bij jouw situatie passen. Ik denk dat je daar veel meer aan hebt dan aan merk-suggesties.

Het boek begint met een paar hoofdpunten, waarmee je een beeld krijgt van de inhoud en kunt doorbladeren naar de hoofdstukken met de onderwerpen waar je meer over wilt weten. Dit is geen volledige samenvatting, lees dus vooral het hele boek door.

Hoofdpunten

Rauwe vleesvoeding kun je op twee manieren voeren: in de vorm van gemalen en in de vorm van ongemalen vleesproducten. Dit boek is gericht op het voeren van gemalen rauwe vleesvoeding. Dit is makkelijker en laagdrempeliger om te voeren. Je kunt gemalen rauwvoer in allerlei vormen en maten vinden, en de kosten hoeven niet hoger te zijn dan het voeren van brokken. (hoofdstuk 1)

Verkeerde voeding veroorzaakt of verergert soms gezondheidsklachten, welke op rauwvoer meestal verminderen of verdwijnen. Je verkleint ook het risico op de ontwikkeling van sommige ziektes. (hoofdstuk 2)

De grootste risico's aan rauw voeren zijn voor de mens dat hij ziek kan worden van besmet vlees, en voor de hond dat er voedingstekorten kunnen ontstaan. Deze risico's zijn te beheersen met goede hygiëne en door compleet te voeren. (hoofdstuk 3)

Compleet voeren kan door voeding te kiezen die is aangevuld met vitamines en mineralen (premix), of door zelf een compleet menu te maken. Bij het zelf samenstellen van een menu is het belangrijk dat deze alle essentiële ingrediënten bevat (hoofdstuk 4), inclusief groenten, eieren en andere toevoegingen. (hoofdstuk 6)

Om de kwaliteit van een merk in te schatten is het belangrijk om de ingrediënten en de analyse te begrijpen. (hoofdstuk 5) Voor pups gelden hierbij iets strengere richtlijnen dan voor volwassen honden, en bij aandoeningen is vaak een aangepast menu nodig. (hoofdstuk 7)

Een gemiddelde volwassen hond heeft ongeveer 20 gram rauwvoer per kg lichaamsgewicht nodig. Blijf goed op het gewicht van je hond letten om in te schatten of je de juiste hoeveelheid voert. Overstappen kan vaak in één keer, maar voor sommige honden is het beter om het geleidelijk te doen. (hoofdstuk 8)

Bij sommige honden veroorzaakt de overstap eerst wat slappere ontlasting of een hevige rui-periode. Dat is niet erg. Het lichaam gaat omschakelen naar de nieuwe voeding, wat vaak maximaal een paar weken duurt. Bij heftige klachten kun je opnieuw de oude voeding voeren, om daarna geleidelijker over te gaan op rauwvoer.

(hoofdstuk 9)

Vul gemalen vleesvoeding aan met gezonde kauwkluiven voor een gezond gebit en een tevreden hond. Je kunt rauwe vleesvoeding eventueel combineren met brokken, of met ongemalen vleesproducten. (hoofdstuk 10)

Stap 1

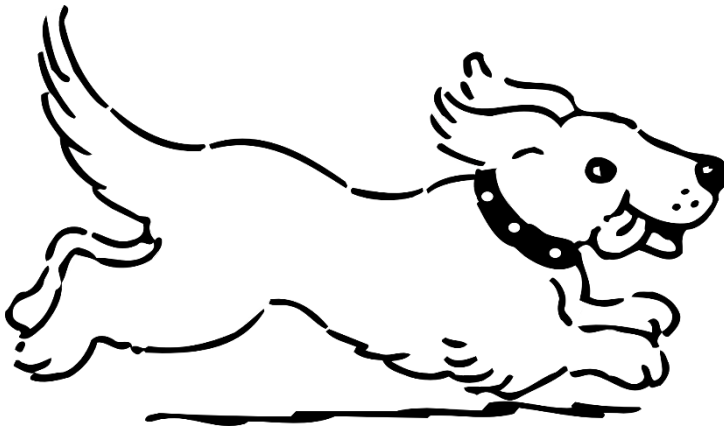
Past rauwe vleesvoeding bij jullie?

In deze eerste stap leer je rauwe vleesvoeding kennen. De praktische zaken, en de voor- en nadelen. Hiermee kun je een weloverwogen beslissing maken: past rauwe vleesvoeding bij jou, je gezin en jouw hond(en)?

Hoofdstuk 1 Wat is rauwe vleesvoeding

Hoofdstuk 2 De voordelen van rauw voeren

Hoofdstuk 3 De nadelen van rauw voeren

Hoofdstuk 1 Wat is rauwe vleesvoeding?

1.1 Wat is rauwe vleesvoeding?

Met rauwe vleesvoeding worden verschillende manieren van voeren aangeduid:

- het voeren van een zelf samengesteld menu met ongemalen vleesproducten;
- het voeren van gemalen rauwe vleesvoedingen.

Een zelf samengesteld menu met ongemalen vleesproducten

Sommige mensen stellen zelf een menu samen, dat in basis uit ongemalen rauwe vleesproducten bestaat. Een maaltijd bestaat dan bijvoorbeeld uit kipkarkas, lamspens en een sardine. Deze manier van voeren wordt ook wel BARF genoemd, wat staat voor Bones And Raw Food en Biologically Appropriate Raw Food. Het voordeel van deze manier van voeren is dat je precies weet wat je voert, doordat de ingrediënten en de kwaliteit ervan zichtbaar zijn. Het is belangrijk om je goed verdiepen in deze manier van voeren, om tekorten en andere problemen te voorkomen.

Gemalen rauwe vleesvoedingen

Je kunt ook gemalen ingevroren vleesmaaltijden kopen, welke bijvoorbeeld kunnen bestaan uit gemalen kipkarkas, rundvlees, runderorganen en groenten. Deze voedingen zijn te vinden in de meeste dierenwinkels, bij veel supermarkten en bij speciale verkooppunten.

Dit boek is gericht op het voeren van gemalen rauwvoer. Dit is makkelijker om te bereiden en te voeren dan een menu van ongemalen vleesproducten, en is daardoor een laagdrempeligere manier om te beginnen met rauw voeren. Een menu van gemalen vlees kun je heel goed aanvullen met ongemalen vleesproducten. Dit kun je eventueel gebruiken als opstapje naar het zelf samenstellen van een ongemalen menu.

Deze gemalen voedingen zijn te verdelen in twee categorieën, welke in hoofdstuk 4 uitgebreider aan bod komen:

1. complete voedingen
2. voedingen die je door middel van afwisseling en/of aanvullingen zelf compleet moet maken

Terminologie

Je kunt in boeken en op websites over hondenvoeding verschillende termen tegenkomen die allemaal verwijzen naar een vorm van rauw voeren.

De rest van de inhoud van het boek is geen onderdeel van het inkijkexemplaar. Hierna volgen nog enkele onderdelen van het boek.

Je kunt via www.voerwijzer.com/boek verkooppunten van het boek 'Rauwvoer voor de hond' vinden.

9.6 Wat te doen bij...

Merk je veranderingen en wil je weten waardoor dit komt en of het erg is?

Raadpleeg dan de tabel

Wat	Is het erg?	Oorzaak
Zachte ontlasting	Niet erg, zolang het tijdelijk is. Als het komt door voeding met weinig calcium of weinig vezels, pas dan het menu aan.	Kan komen door veranderende darmflora, te weinig calcium of te weinig vezels.
Slijmlaagje in/om de ontlasting	Niet erg als het sporadisch of maximaal een paar dagen voorkomt.	Slijmlaag van de darmen vernieuwt zich.
Niet willen eten	Een volwassen hond kan prima een dag zonder eten. Eet hij meerdere dagen niet, probeer dan andere smaken of meng de voeding met pens of een andere favoriete smaak.	Kieskeurigheid of ziekte. Als je dit gedrag niet kent van je hond, ga dan naar de dierenarts.
Oorsmeer, traanogen, puspiemel, huidschilfers, verharen, stinkende vacht/huid	<i>Dit is slechts een gedeelte van de tabel. Zie het gehele "Wat te doen bij-overzicht" in het boek Rauwvoer voor de hond</i>	

Bijlage 1 Rauw voeren bij aandoeningen

Heeft je hond één van de onderstaande aandoeningen? Kijk dan of rauw voeren geschikt en aanbevolen is en of er aanpassingen aan het menu nodig zijn.

1. Rauw voeren bij artrose
2. Rauw voeren bij atopie (omgevingsallergie)
3. Rauw voeren bij blaasgruis
4. Rauw voeren bij diabetes
5. Rauw voeren bij exocriene pancreasinsufficiëntie
6. Rauw voeren bij epilepsie of CECS
7. Rauw voeren bij Giardia
8. Rauw voeren bij een hartaandoening
9. Rauw voeren bij hypothyreoïdie
10. Rauw voeren bij kanker
11. Rauw voeren bij Leishmania
12. Rauw voeren bij een leveraandoening
13. Rauw voeren bij maagdarmproblemen
14. Rauw voeren bij risico op een maagtorsie
15. Rauw voeren bij nierziekte
16. Rauw voeren bij overgewicht
17. Rauw voeren bij pancreatitis
18. Rauw voeren bij voedselovergevoeligheid

Index

A

aardappel 47, 48, 79, 80, 92, 94, 95, 97, 104
aflatoxines 31
afwisselen v, 26, 28
algenolie 47, 49
allergie 97, 110, 111, 112
anaalklieren 1, 12, 70
antinutriënten 31, 48
antioxidanten 15, 45, 47, 48, 50
arsenicum 33
artrose 48, 89, 90
atopie 89, 91
Aujeszky 20

B

bacteriën 16, 17, 18, 19, 32, 40, 46, 57, 93
BARF 7, 8, 81, 82
bessen 47
biologisch 34
blaasgruis 79, 89, 92, 93
boekmaag 26, 112
bosbes 48
botiv, 15, 21, 22, 26, 27, 35, 38, 41, 54, 57, 59, 67, 71, 78, 82, 83, 90, 111
braken 13, 61, 87
brokkenvi, 4, 5, 10, 12, 13, 15, 16, 37, 40, 48, 54, 55, 56, 60, 61, 70, 72, 73, 74, 76, 79, 80, 81, 90, 91, 92, 95, 96, 99, 100, 102, 103, 105, 106, 109

C

cadmium 33
calcium 26, 27, 38, 43, 53, 54, 57, 70, 71, 74
carnitine 15
choline 43, 45

D

darmflora 25, 69, 74
darmklachten 13, 61, 97
darmproblemen 57, 103
diabetes 31, 89, 94
diarree 43, 46, 55, 67, 70, 87
dierenartsii, 2, 15, 22, 28, 30, 38, 46, 49, 54, 62, 71, 73, 74, 75, 88, 93, 94, 96, 98, 102, 103, 108

E

eieren 4, 45, 112
eiwit 30, 36, 53, 74, 80, 97, 100, 102, 106, 112
eiwitgehalte 36, 53, 57, 106
eliminatie dieet vi, 59, 91, 103, 109, 110, 111, 112
epilepsie 57, 89, 96
ervaringen 17, 29, 39, 40, 88
exocriene pancreasinsufficiëntie 89, 95

F

fabrikant v, 17, 20, 29, 30, 34, 38, 39
fosfor 27, 38, 43, 54

G

gal spugen	64
gebit	5, 76, 77, 78, 79, 81, 83
geperste brokken	80
Giardia	59, 89, 97
goedkoop	10, 30, 40
graan	13, 31, 34, 59, 77, 79, 97, 104, 111, 112
groeipijn	38, 53, 54, 56, 57
groenlipmosseextract	49
groenten	44
Groenten	43, 44, 112
groentenmix	44, 47
groentes	48, 92, 112

H

hartaandoening	89, 98
huid	12, 26, 30, 69, 72, 73, 75
huidproblemen	12, 73
hygiëne	4, 39
hygiëneregels	18, 22, 66
hyperactiviteit	12
hyperthyroïdie	21, 22
hypothyreoïdie	89, 99

I

intermittent fasting	64
----------------------	----

J

jeuk	73
jodium	22, 43, 45, 99

K

kanker	37, 49, 89, 100
kauwkluisen	vi, 5, 60, 76, 77, 78
kefir	46
kelp	45
ketogeen dieet	37, 59, 100
kleurverschillen	35

knoflook	49
knotswier	45, 99
kokosolie	50
koolhydraten	47, 48, 59, 79, 94, 97, 100, 102
kopvlees	26, 34, 35
kosten	10
kraakbeen	27, 90
krillolie	49
kruiden	8, 34, 44, 46, 57, 97, 106
kurkuma	46, 90
kvv	8
kwaliteit	1, 3, 4, 7, 10, 24, 29, 30, 32, 34, 35, 36, 37, 40, 44, 51, 81, 86, 106

L

Leishmania	59, 89, 101
lever	33, 35, 73, 101, 102
leveraandoening	89, 102
lijnzaadolie	50
long	26, 86

M

maagdarmproblemen	89, 103
maagtorsie	89, 105
maagzuur	16, 20, 69
magnesium	43, 44, 59, 98
maïs	31, 94, 111
mangaan	31, 43, 44
melk	46
melkkefir	46, 97
mergpijp	78
moeilijke eters	72
multivitamine	42, 51, 79, 107, 111

N

nier	26, 33, 99, 101
nierziekte	79, 89, 101, 106
noten	8, 43, 44

O

olijfolie	50
omega 3	25, 26, 32, 47, 49, 50, 90, 93, 104
omega 6	26
omgevingsallergie	89, 91
ontdoeien	17, 37, 61, 66, 67
ontlasting	vi, 5, 12, 16, 18, 25, 38, 54, 61, 69, 70, 71, 74, 75, 78, 82, 83, 95
oorsmeer	73
overgewicht	37, 53, 56, 89, 90, 107
overstappen	54, 61, 81, 90, 94, 96, 97, 98, 101, 103
oxidatie	32, 44

P

pancreatitis	89, 108
paranoot	44, 99
parasieten	20
pens	30, 31, 62, 75, 82, 86, 112
peulvruchten	47, 48, 94, 104
plantaardige oliën	32
portioneren	19, 41, 61, 65, 66, 85
premix	4, 24, 25, 26, 28, 29, 32, 33, 37, 42, 43, 44, 45, 51, 59, 92, 96, 98, 99, 101, 102, 107
probiotica	46, 73, 97, 111
prooidieren	14, 32, 44, 82, 87
pups	v, 4, 12, 16, 21, 24, 27, 36, 37, 38, 52, 53, 54, 55, 56, 64, 84

R

rawhide	77
rijst	31, 48, 94
runderbot	27

S

salmonella	16
------------	----

schildklier	21, 107
schildklierhormonen	21
selenium	44, 86, 99
spiervlees	8, 30, 34, 43, 85, 86
strotten	26, 34
supplementen	42, 45, 51, 90, 95, 97, 98, 99, 101, 102, 106, 111

T

tarwe	31, 50, 94, 96, 99
tarwekiemolie	50, 98
taurine	15, 66
tekorten	1, 7, 15, 27, 29, 37, 40, 42, 51, 53, 81, 95, 107, 111
toevoegingenv	1, 2, 4, 8, 29, 36, 42, 43, 45, 46, 47, 102

V

vacht	vi, 12, 30, 44, 69, 72, 75
varkensvlees	20, 21
vasten	64, 94
verstopping	21, 38, 74, 78, 85
vetgehalte	30, 36, 37, 53, 57, 62
vette vis	25, 27, 32, 47, 87, 93, 98, 111
vezels	25, 44, 70, 74
visolie	32, 49, 93, 101, 104
vitamine A	33
vitamine B1	31
vitamine D	26, 53, 90, 92
vitamine E	32, 43, 44, 49, 50, 102
vitamine K3	24
vleesbot	82, 83, 86
vleesbottenlijst	84
vochtpercentage	37
voedselallergie	31, 75, 109, 110
voedselovergevoeligheid	27, 89, 91, 96, 97, 109, 110
voerbaknijd	72
Voerwijzer	ii, iii, 39, 88

W

weerstand	1, 15, 16, 17, 47
wolven	44
wormen	20

Z

zeewier	8, 45
zink	26, 43, 44, 99, 102
zonnebloemolie	32
zuivel	45, 46, 102